

بررسی رضایت مردمی از مبلمان شهری

محمد حسین نادری^۱ و صدیقه نادری^۲

۱. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان
۲. کارشناسی ارشد مهندسی عمران (مدیریت ساخت)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شیروان
mohammad_naderi1364@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی برنامه ریزی شهری، ارتقای کیفیت زندگی و ایجاد محیطی آرام و جذاب برای شهروندان است و مبلمان شهری سهم به سزایی در مطلوبیت فضا از نظر شهروندان دارد. از سوی دیگر رعایت استانداردهای مبلمان شهری منجر به بهبود و افزایش کارایی این عناصر، پایداری بیشتر مبلمان شهری و ارتقای سطح رضایت کاربران می شود. عدم رعایت استاندارد مبلمان شهری هم آشفتگی بصری و ایجاد نارضایتی برای کاربران را به همراه خواهد داشت. این روزها نقش مبلمان شهری به خدمت رسانی به شهروندان هر شهر برکسی پوشیده نیست. اما مسئولین امر و دست اندرکاران امور شهری معتقدند که گذشته از امر خدمات رسانی، حفظ هویت و زیبایی سیمای شهری نیز از الویت های بالایی برخوردار است. چنانچه بعضاً مشاهده می شود باگسترش بی ضابطه بسیاری از شهرهای بزرگ و افزایش جمعیت رفته رفته تسلط مسئولین شهری به کنترل اوضاع اجتماعی و پرداختن به امور سیمای شهرها و ساماندهی آنها کمتر از گذشته می شود و گاهی هویت حفظ سیمای بصری در زیر پوشش عملکردها و پاسخ به نیاز روزمره شهروندان به فراموشی سپرده می شود.

واژگان کلیدی: خدمات شهری، طراحی شهری، سیمای شهر، فرهنگ، زیبایی، مبلمان شهری، هویت شهری

۱. بیان مسئله

با گسترش فزاینده شهرنشینی و افزایش جمعیت شهرنشینان و مشکلات ناشی از آن، فراهم آوردن امکاناتی برای رفاه حال شهروندان بیش از پیش ضروری می نماید. امروزه اهمیت و نقش مبلمان شهری در خدمات رسانی و زیبا سازی شهر بر هیچ کس پوشیده نیست و مبلمان شهری از اجزای ضروری و جدایی ناپذیر شهرها محسوب می شود. نقش اصلی مبلمان شهری در سطح خیابان ها و فضاهای شهری ایجاد مکانهایی است که زبان ناطق هویت انسان و منظر شهری مطلوب می باشد. طراحی مناسب و به کارگیری مبلمان شهری متناسب با محیط در بخش های باز شهر که به آن ها فضای شهری میگوئیم، امری ضروری در برنامه ریزی شهری محسوب می شود. فضاهایی همچون میدان، پارک، پیاده رو و... تاثیر زیادی بر زندگی شهری بر جای میگذارد. هدف از این مطالعه بررسی نقش مبلمان شهری بر ارتقاء کیفیت محیط شهری و رضایتمندی شهروندان شهرشیروان است. که به روش تحلیلی - توصیفی انجام می شود. گردآوری اطلاعات به دو روش کتابخانه ای و میدانی (پرسشنامه) صورت می گیرد. جامعه آماری این پژوهش شهرشیروان در سال ۱۳۹۵ هشتاد و دو هزار ششصد و هشتاد و دو نفر است که پرسشنامه های به روش تصادفی ساده بین آنها پخش خواهد شد.

بیان مسئله

شهرها از فضاهای مختلفی تشکیل می شوند که هر کدام از آنها برای حمایت و تسهیل برخی از فعالیت های فردی و اجتماعی و ایجاد معانی که شهروندان به آنها نیاز دارند شکل می گیرند. با توجه به اینکه هر فعالیت به فضایی با ویژگی خاص یا قرارگاه رفتاری مناسب نیاز دارد، در صورت عدم وجود فضای مناسب کیفیت بروز نوع فعالیت ها دچار مشکل شده و در نهایت موجودیت شهر از جنبه های اجتماعی، فرهنگی و هویتی با اختلال روبه رو خواهد شد. (فلاح، ۱۳۸۷) بی شک قسمت عمده ای از عناصر تشکیل دهنده سیمای شهر مبلمان آن شهر است که ریشه حضور مبلمان شهری در جوامع انسانی به قدمت تاریخ است (محمدنژاد، ۱۳۸۷) و هیچگاه نمی توان نقطه آغاز مشخصی برای آن یافت.

مشکلات کلان شهرها فقط از ازیاد جمعیت، ترافیک، گرانی، اقتصاد و نابسامانی زیست محیطی خلاصه نمی شود بلکه انواع ناهنجاریهای رفتاری، مشکلات اجتماعی و فشارهای روحی و روانی ناشی از سیمای ناخوشایند بصری نیز خود دلایل کافی برای افزایش مسائل زندگی مدون شهری و تنگ شدن عرصه در جامعه امروزی است. (بهمی کازرونی و جلالی، ۱۳۹۲) این قسم از مشکلات بطور مستقیم با شهر و سیمای شهری در ارتباط است.

اهمیت و ضرورت پژوهش

بستر کلان شهرهای امروز پاسخگوی نیاز ساکنان خود است و شدت فعالیت های شهری شرایط بسیار سخت و مخربی برای شهروندان به وجود آورده است. اجزای کالبد شهرهای امروزی با سرعت حرکت انسانها و فشار سنگین زندگی شهرنشینی سازگاری ندارد و فضاهای کاربری های عمومی آن از ظرفیت و قابلیت لازم جهت پاسخگویی به نیاز های زندگی پرشتاب شهری برخوردار نیست در این میان کیفیت فیزیکی شهرها؛ زیبایی شهر و رضایت شهروندان بدون برنامه ریزی صحیح؛ مکان یابی مناسب؛ لحاظ شرایط بومی و فرهنگی و ایجاد تناسب کارکردی ابعادی در شهر؛ سطوح ارتباطی و به ویژه مبلمان آن ایجاد نخواهد شد.

بنابراین پژوهش حاضر این ضرورت و اهمیت را می طلبد که مبلمان شهری به گونه ای طراحی شوند که توجه و علاقه مخاطب را در نگاه اول جلب نمایند تا بتوانند تاثیرگذاری مطلوب را داشته باشند. به عبارت دیگر باید گفت مبلمان ها باید به گونه ای طراحی و مکان یابی شوند که فرد رفتار خاصی را در رابطه با مبلمان ها از خود بروز دهد (احمدی، ۱۳۸۹: ۲۵).

پیشینه تحقیق

محمدنژاد و همکاران (۱۳۸۷) در مقاله به مکانیابی مبلمان شهری با استفاده از GIS پرداخته که ابتدا به مبلمان شهری به عنوان یکی از عناصر و شاخصه های مهم شهری پرداخته شده و انواع مبلمان بررسی قرار گرفته و سپس مکانیابی شهری مورد مطالعه قرار گرفته و در مورد نقش مبلمان در تعریف فضاهای شهری بحث شده است.

مرشدی (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان نقش طراحی و مکانیابی مناسب مبلمان شهری در یکپارچگی فضاهای شهری ابتدا تعریفی از مبلمان شهری ارائه داده و همچنین این عناصر را در سیمای شهری تاثیر گذار دانسته و اهداف سه گانه زیبا سازی، هویت بخشی و خوانا سازی محیط را از کارهای مهم این عناصر می داند

فرج اللهی و رضائی اقامیرلو (۱۳۹۳) در مقاله ای بعنوان عملکرد موثر مبلمان شهری در هویت بخشی و ارتقاء کیفیت فضاهای شهری سعی بر آن داشتند تا به بررسی مبلمان شهری از حیثه منظر شهری و هویت شهری با استفاده از شیوه های مشاهده ای و کتابخانه ای بپردازند.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی و تحلیلی و نوع تحقیق براساس هدف یک تحقیق کاربردی است. اطلاعات مورد نیاز نیز به شیوه های اسنادی، پیمایشی و تکمیل پرسشنامه جمع آوری شده است.

روش گردآوری اطلاعات

در این تحقیق برای گردآوری اطلاعات از روش های کتابخانه ای و میدانی استفاده شده است. در روش کتابخانه ای از کتاب ها، مقالات، نشریات و آمارنامه ها استفاده شده است.

ابزار گردآوری اطلاعات

ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه و مشاهده است. پرسشنامه مورد استفاده از پرسشنامه های بسته و دارای طیف لیکرت ۵مقیاسی می باشد.

روش های تجزیه و تحلیل اطلاعات

اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه با استفاده از نرم افزار SPSS و پس از بررسی نرمال بودن داده ها با تست های آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار و درصد های فراوانی و همچنین تست های آمار استنباطی نظیر آزمون خی دو و آزمون کروسکال محاسبه خواهد شد.

نگاهی به وضعیت مبلمان شهری شیروان

ورودی های یک شهر تصویر برجسته ای از شهر می سازد چرا که نخستین فضای برخورد مسافران با شهر ورودی آن است که باید طوری طراحی شود که چشم انداز مطلوبی داشته باشد. مبادی ورودی شهر، یکی از عناصر کلیدی ساختار کالبدی و فضایی شهرها است که گردشگران از آن طریق وارد شهر شده و در واقع اولین تصویر از شهر که در ذهن تازه واردان نقش می بندد و ذهنیتی مثبت یا منفی ایجاد می کند در همین ورودی ها شکل می گیرد.

با نگاهی به گذشته و ساختار شهرها می توان دریافت که ورودی ها نقش زیادی در شخصیت بخشی به شهر ایفا می کردند و تصویر برجسته شهر را می ساختند. مبادی ورودی هر شهر به عنوان نگین آن شهر مورد توجه قرار می گیرد و باید از نظر طراحی متناسب با شرایط منطقه ای و شاخصه های همان منطقه در نظر گرفته شود، متاسفانه با نگاهی به ورودی های شهر شیروان چیزی که به چشم نمی آید زیبایی این ورودی ها است. ورودی های نامناسب، ذهنیتی متفاوت از شیروان در اذهان مسافران ایجاد می کند.

یکی از مهمترین برنامه های مدیریت شهری در شهرهای امروزی ایجاد آرامش برای شهروندان است و یکی از گزینه های مورد استقبال شهروندان پارک های شهری است. مبلمان شهری یکی از مهمترین عواملی است که می تواند در جذب شهروندان برای استراحت و ایجاد آرامش موثر باشد. کیفیت مبلمان (طراحی، مکان یابی و گزینش) به همراه کیفیت فضایی حاصل از آن تاثیر مستقیمی در جذب شهروندان برای استراحت و ایجاد آرامش دارد و شهروندان ساکن در شیروان از مبلمان شهری مورد استفاده در فضای سبز پارک ها رضایت دارند و این به معنی آرامش شهروندان از مبلمان موجود است.

شهروندان ساکن در شیروان از مبلمان شهری مورد استفاده در فضای سبز پارکها رضایت دارند و این به معنی آرامش شهروندان از مبلمان موجود است. البته این امر، مستلزم در نظر گرفتن مقوله‌های متعددی در طراحی اجزای مبلمان شهری است که نه تنها رنگ، هماهنگی با محیط پیرامون، دوام، ایمنی و اقتصادی بودن آنها مدنظر است، بلکه باید از نظر عملکردی، جانمایی مناسبی در سطح شهر داشته باشند تا بتوانند پاسخگوی احساس آرامش شهروندان باشند.

انواع مبلمان شهری

مبلمان و تجهیزات شهری در دودسته مبلمان ضروری و مبلمان تزئینی طبقه بندی می شود. این طبقه بندی صرفاً براساس نوع استفاده و کاربرد آنها می باشد. مبلمان ضروری آن دسته از المان هایی هستند که در داخل شهر ضروری هستند و باید حتماً وجود داشته باشند، در غیر اینصورت شهروندان با مشکل مواجه می شوند.

البته این دسته بندی از مبلمان شهری و تقسیم انواع مبلمان شهری به دو دسته تزئینی، از نظر کلی بوده و می تواند اشکال دیگری داشته باشد. برای مثال می توان دسته بندی انواع مبلمان شهری را بر اساس مکانهای نصب این ابزار قرار داد. مثلاً مبلمان شهری پارکی خود در این شکل تعریف می تواند یک دسته مجزا باشد. همچنین جنسش وسایل نیز میتواند به ملاک دسته بندی باشد. انواع مبلمان شهری تزئینی بیشتر در راستای هدف زیباسازی فضای شهر بکار برده می شوند و بیشتر نمایانگر فرهنگ و تاریخ یک شهر می باشد، در تهیه این مبلمان بیشتر از مشاهیر شهر مورد نظر است. گلدان های تزئینی در مکانهای مختلف شهر و مخصوصاً مراکز شهر و میدان های اصلی، فواره های آب در پارک ها و میدان ها که فضای زیبایی را بر شهر حاکم می کنند، بیلبوردها و مواردی از این دست همگی جزو مبلمان شهری تزئینی شهر محسوب می شوند. همچنین این تجهیزات را میتوان به چهار دسته کلی تر تقسیم کنیم:

۱-تجهیزات خیابانی

۲-مبلمان پارکی

۳-مبلمان و تجهیزات ترافیکی

۴-تابلوهای تبلیغاتی و علائم اطلاع رسانی

باتوجه به ماهیت کاربردی تحقیق، این تحقیق میتواند راه گشای بسیاری از مشکلات مبلمان شهری شیروان باشد. این تحقیق با بررسی مبلمان شهری شیروان و میزان رضایت شهروندان از مبلمان شهری می پردازد و با تحلیل اطلاعات به دست آمده از طریق پرسشنامه به ارائه راهکارهایی برای بهبود وضعیت مبلمان شهری شهر شیروان پرداخت و در نهایت به عنوان یک سند توسعه در اختیار شهرداری و دیگر سازمانهای مربوطه قرار داده خواهد شد.

فلسفه پیدایش مبلمان شهری

رشد و گسترش بیش از پیش شهرها، موجب تشدید عوارض منفی توسعه شهری از جمله توسعه افقی شهرها، تخریب محیط زیست و فضای سبز پیرامون، آلودگی هوا، آلودگی صوتی، ترافیک، ناراحتی های روحی-روانی، سیما و منظر شهری نامناسب، نا امنی و کاهش تعاملات اجتماعی و... شده است. موضوع ارتباط با طبیعت و حفظ محیط های طبیعی درون شهری راهبردهای متفاوتی را منجر شده است. یکی از مهمترین این راهبردها توسعه پایدار شهری می باشد که جنبش های نوین شهرسازی شامل جنبش نوع سنت گرایی، جنبش بازسازی محیط زیست شهری و جنبش پارک سازی را باعث شده است. (اخوت و تقوایی، ۱۳۸۷: ۲۳).

پیشینه مبلمان شهری در ایران

سابقه استفاده از تجهیزات و عناصر مورد استفاده در فضاهای باز شهری در ایران را می توان به شکل گیری اولین سکونت گاه ها در فلات ایران نسبت داده فضاهای باز و عمومی شهرها با تئبی تموقعیت خود در ساختار شهری جایگاهی برای بروز فعالیت های مختلف اقتصادی، اجتماعی، مذهبی و... می شود. این فضاها برای اینکه بتواند جوابگوی نیازهای ساکنین باشند، خود را با

رویدادهای متنوع و در حال تحول وقف می داده اند. با مطالعه آثار و محوطه های تاریخی به جا مانده ویا اسناد موجود از دوران باستان می توان نمونه های زیاد و متنوعی از اینگونه عناصر - مبلمان شهری - را شناسایی کرد و یا با وجود آنکه امروزه رد و اثری از آنها به جا مانده است به وجود و عملکرد آنها پی برد. مطالعات تاریخی و باستان شناسی در شهرها و محوطه های تاریخی مثل تخت سلیمان، نیشابور، شهر سوخته، فیروزآباد، معبد آناهیتا، تخت جمشید و... وجود و استفاده از تجهیزات مورد استفاده در فضای شهری را اثبات می کند

جدول خلاصه دسته بندی مهمترین صاحب نظران و رویکردهای مرتبط با فضاهای عمومی شهری

دوره زمانی	رویکرد غالب	مهمترین صاحب نظران
دوره اول: انقلاب صنعتی تا ۱۹۶۰	تاکید بر ادراک فضایی و بصری	کامیلوسیت، گوردون کالن، راب کریه، آلدو روسی، کریستوفر الکساندر، کلیف ماتین، علی مدنی پور، جهان شاه پاکزاد
دوره دوم: ۱۹۶۰ تا ۱۹۹۰	تاکید بر تاثیرات محیطی - رفتاری	کونین لینچ، آموس راپاپورت، رومدی یاسینی، التمنت، هولویل، مور، جان لنگ، حسین بحرینی
	رویکرد تقویت تعاملات اجتماعی	حنا آرنه، پاول زوکر، جین جیکوبز، ویلیام وایت، یانگل، اولدنبرگ، کلر کوپرمارکس
	تاکید بر حرکت در فضای شهری و گسترش پیاده مداری	تونی گارنیه، اشپرای رگن، لارنس هالپرین، ادموند بیکن، هبلییر، مایکل ای آرث
دوره سوم: ۱۹۹۰ تا کنون	رویکرد ایجاد امنیت و مقیاس انسانی در فضای شهری	لوییس مامفورد، فرانسیس تیبالدز، آندره دوآنی، پیتر کتز، الیزابت پلاتر، زیبرگ، الزلینکا، دین برنان
	ملاحظات زیست محیطی و پایداری	سرگی چرمایف، گراهام هاگتون، کولین هانتز، هوگ بارتون، ریچارد راجرز

منبع: کاشانی جو ۱۳۸۹: ۱۰۵

مهمترین عناصر مبلمان شهری

جهان شاه پاکزاد فهرست مهمترین عناصر مبلمان شهری را چنین معرفی می کند:

جدول عناصر و تسهیلات گذاران اوقات فراغت

نیمکت و سکو	آبخوری	چادر	سایبان
آب سرد کن	سقاخانه	وسایل بازی کودکان	فواره

منبع: نظریان و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۶

جدول عناصر زیستی، محیطی و بهداشتی

شبکه حصار دور درخت	سطل زباله
-	گلدان و گلجای

منبع: نظریان وهمکاران، ۱۶:۱۳۹۲

جدول عناصر اطلاع رسانی

ویترین	تابلوی کسبه	تابلوهای راهنمایی معابرواماکن
جعبه اعلانات	ستون های اعلانات	تابلوهای تبلیغاتی بلبورد
ساعت	پلاک ها	تابلوهای معلق

منبع: نظریان وهمکاران، ۱۶:۱۳۹۲

جدول عناصر و تسهیلات ترافیکی (سواره و پیاده)

ایستگاه اتوبوس	پل پیاده	چشم گربه ای	توقفگاه دوچرخه و موتور	نرده و تیرک
سکوی ایستگاه اتوبوس	علائم راهنمایی	گارد ریل	جدول	-
باغ بلیط فروشی	چراغ راهنما	دیواره ها و حصارها	ریل قطار	-
پل روی جوی	خط کشی ها	ایست سنج (پارکومتر)	راهبند قطار	-

منبع: نظریان وهمکاران، ۱۶:۱۳۹۲

جدول عناصر تاسیسات و تجهیزات شهری

باجه تلفن	دکل فشار قوی و متوسط	تابلوی بارانی انشعاب تلفن	آبرو
چراغ (انواع بلند و کوتاه)	تیربرق فشار ضعیف	درپوش حوضچه زیرزمینی مخابرات	شیر آتش نشانی
صندوق پست (دیواری و زمینی)	کابل ها و سیم های برق	ترمینال های دیواری تلفن	رگلاتور و علمک گاز
آبریزگاه عمومی	پست و برق زمینی	کابل های دیواری تلفن	-

منبع: نظریان وهمکاران، ۱۶:۱۳۹۲

جدول سایر مبلمان

کیوسک مطبوعات	پرچم و میله آن
باجه فروش گل	پله

منبع: نظریان وهمکاران، ۱۶:۱۳۹۲

نورپردازی و روشنایی

نورپردازی عنصری بنیادین در طراحی داخلی است. نورپردازی به این دلیل در شهر اهمیت دارد که شهر به مثابه دریافتی در مرحله اول بصری با حضور نور ممکن می شود. درک ما از سایه روشن، رنگ و بسیاری از عناصر شکل دهنده دیگر همه وابسته به نور است و تغییر و تحول در هریک از ویژگی های نور که تجلی بصری آن را دگرگون کند بی شک دریافت ما از فضا را نیز متحول خواهد کرد. نورپردازی امکان استفاده شبانه از فضا را فراهم می کند و ایمنی محیط را در برابر جرائم بالا می برد. نورپردازی به ارتقای ادراک فرد از محیط کمک می کند و به رونق اقتصادی مغازه ها و محیط می افزاید و به جهت گیری و اطلاع رسانی در محیط کمک میکند. بنابراین امروزه استفاده از منابع نوری مختلف در سطح شهرها امری اجتناب ناپذیر است و بدون این عناصر، زندگی

شهری یا اختلال شدید مواجه خواهد بود. از طرف دیگر به دلیل گوناگونی مصارف این دسته از مبلمان، رفع کلیه نیازها و در عین حال پرهیز از آشفتگی بصری در محیط، امری دشوار بوده و نیاز به برنامه ریزی تفکر فراوان دارد. به طور کلی طراحی سیستم روشنایی شهرها به دلایل زیر صورت می گیرد:

۱- تامین روشنایی فضاهای فعالیت. ۲- تامین روشنایی گذر ها. ۳- ایجاد نور تزئینی

رنگ در مبلمان شهری

یکی از عناصر مهم شهری که نقش اساسی در ایجاد هویت و سرزندگی در شهر ایفا می کند مبلمان شهری است و رنگ می تواند به عنوان عامل اصلی ایجاد آن قلمداد شود که متأسفانه در مورد استفاده از آن دقت لازم به عمل نمی آید و بدون هیچگونه برنامه ریزی و استاندارد، سلیقه ای از آن استفاده می شود که باعث ایجاد سردرگمی و عدم خوانایی می گردد (زارع و پرتوی نژاد، ۱۳۸۵: ۲). موضوع رنگ، بحثی جامع در سیمای شهر است (منصوری، ۱۳۸۹: ۱۵۳).

اسباب بازی ها و مبلمان بازی کودکان

بازی به لحاظ فرهنگی، اجتماعی و روانی دارای اثرات پایداری در کودکان، الگوهای روانی و توانمندی های انسان می باشد. امروزه با توجه به صنعتی شدن جوامع رشد و گسترش روزافزون جمعیت های شهری منازل مسکونی فاقد مکانهای مناسب برای بازی کودک است. بنابراین وجود فضاهای بازی در جوامع امروزی ضرورت یافته است. در طراحی این گونه فضاها، مطالعه و شناخت اصول ایمنی لازم، عدم یکنواختی و سابل بازی، رعایت تناسب انسانی، مصالح صحیح و شرایط محیطی لازم می باشد. (نصیری، ۱۳۸۷: ۲)

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، با توجه به موضوع پژوهش « بررسی رضایت مردم از مبلمان شهری (نمونه موردی شهر شیروان) » از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی- پیمایشی است.

ابزار گردآوری داده ها

گردآوری داده ها در این پژوهش به دو طریق کتابخانه ای و میدانی انجام شده است. ابزار مورد استفاده جهت گردآوری داده ها، یک پرسشنامه محقق ساخته بوده است.

جدول مقیاس ۵ درجه ای لیکرت پرسشنامه مبلمان شهری

گزینه	بسیار ضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	بسیار خوب
امتیاز	۱	۲	۳	۴	۵

حداقل نمره هر ماده ۱ و حداکثر آن ۵ می باشد. حداقل نمره کسب شده توسط آزمودنی ها در این پرسشنامه ۲۰ و حداکثر ۱۰۰ و میانگین آن نیز ۶۰ می باشد. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۲۰ تا ۴۵ باشد، حکایت از میزان رضایت مندی در حد کم از وضعیت مبلمان شهری در این جامعه است. در صورتی که نمرات پرسشنامه بین ۴۶ تا ۷۰ باشد، حکایت از میزان رضایت مندی در حد متوسط از وضعیت مبلمان شهری در این جامعه است و اگر نمرات پرسشنامه بین ۷۱ تا ۱۰۰ باشد، حکایت از میزان رضایت مندی در حد زیاد از وضعیت مبلمان شهری در این جامعه است.

جدول نرم سه مقوله ای میزان رضایت مندی از وضعیت مبلمان شهری

نام متغیر	کم	متوسط	زیاد
میزان رضایت مندی از وضعیت مبلمان شهری	نمرات بین ۲۰ تا ۴۵	نمرات بین ۴۶ تا ۷۰	نمرات بین ۷۱ تا ۱۰۰
میزان رضایت مندی از وضعیت تجهیزات خیابانی	نمرات بین ۳ تا ۶	نمرات بین ۷ تا ۱۰	نمرات بین ۱۱ تا ۱۵
میزان رضایت مندی از وضعیت تجهیزات پارکی	نمرات بین ۳ تا ۶	نمرات بین ۷ تا ۱۰	نمرات بین ۱۱ تا ۱۵

میزان رضایت مندی از وضعیت تجهیزات ترافیکی	نمرات بین ۴ تا ۸	نمرات بین ۹ تا ۱۴	نمرات بین ۱۵ تا ۲۰
میزان رضایت مندی از وضعیت تابلوهای تبلیغاتی	نمرات بین ۱۰ تا ۲۲	نمرات بین ۲۳ تا ۳۶	نمرات بین ۳۷ تا ۵۰

سطح تحصیلات افراد مورد مطالعه

جدول توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب سطح تحصیلات آنان

شاخص ها متغیر (سطح تحصیلات)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
زیر دیپلم	22	7.5	7.5	7.5
دیپلم	64	21.8	21.8	29.4
کارشناسی	152	51.9	51.9	81.2
ارشد	52	17.7	17.7	99.0
دکتری	3	1.0	1.0	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

جنسیت افراد مورد مطالعه

جدول توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب جنسیت آنان

شاخص ها متغیر (جنسیت)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
مرد	145	49.5	49.5	49.5
زن	148	50.5	50.5	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

وضعیت اشتغال افراد مورد مطالعه

جدول توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب وضعیت اشتغال آنان

شاخص ها متغیر (وضعیت اشتغال)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
دولتی	108	36.9	36.9	36.9
آزاد	166	56.7	56.7	93.5
بازنشسته	19	6.5	6.5	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

سن افراد مورد مطالعه

جدول توزیع فراوانی افراد مورد مطالعه بر حسب سن آنان

شاخص ها متغیر (سن)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
بین 19 تا 30 سال	99	33.8	33.8	33.8
بین 31 تا 40 سال	109	37.2	37.2	71.0

91.8	20.8	20.8	61	بین 41 تا 50 سال
100.0	8.2	8.2	24	بالای 50 سال
	100.0	100.0	293	جمع

سوال اول: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « ورودی های شهر », چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال اول

درصد واقعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	شاخص ها متغیر (سوال اول)
64.8	64.8	64.8	190	بسیار ضعیف
83.6	18.8	18.8	55	ضعیف
94.5	10.9	10.9	32	متوسط
99.3	4.8	4.8	14	خوب
100.0	.7	.7	2	بسیار خوب
	100.0	100.0	293	جمع

سوال دوم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « پیاده رو های شهر », چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال دوم

درصد واقعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	شاخص ها متغیر (سوال دوم)
16.7	16.7	16.7	49	بسیار ضعیف
55.6	38.9	38.9	114	ضعیف
78.8	23.2	23.2	68	متوسط
96.2	17.4	17.4	51	خوب
100.0	3.8	3.8	11	بسیار خوب
	100.0	100.0	293	جمع

سوال سوم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « کفپوش خیابان های شهر », چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال سوم

درصد واقعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	شاخص ها متغیر (سوال سوم)
12.6	12.6	12.6	37	بسیار ضعیف
47.1	34.5	34.5	101	ضعیف
89.1	42.0	42.0	123	متوسط
99.3	10.2	10.2	30	خوب
100.0	.7	.7	2	بسیار خوب
	100.0	100.0	293	جمع

سوال چهارم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « کیوسک های خدماتی سطح شهر »، چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال چهارم

شاخص ها	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
متغیر (سوال چهارم)				
بسیار ضعیف	30	10.2	10.2	10.2
ضعیف	106	36.2	36.2	46.4
متوسط	121	41.3	41.3	87.7
خوب	34	11.6	11.6	99.3
بسیار خوب	2	.7	.7	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

سوال پنجم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « خطوط عابر پیاده سطح شهر »، چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال پنجم

شاخص ها	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
متغیر (سوال پنجم)				
بسیار ضعیف	29	9.9	9.9	9.9
ضعیف	80	27.3	27.3	37.2
متوسط	124	42.3	42.3	79.5
خوب	59	20.1	20.1	99.7
بسیار خوب	1	.3	.3	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

سوال ششم: میزان رضایت مندی شما از محل « پارک های سطح شهر »، چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال ششم

شاخص ها	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
متغیر (سوال ششم)				
بسیار ضعیف	29	9.9	9.9	9.9
ضعیف	32	10.9	10.9	20.8
متوسط	69	23.5	23.5	44.4
خوب	117	39.9	39.9	84.3
بسیار خوب	46	15.7	15.7	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

سوال هفتم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « سرویس های بهداشتی سطح شهر »، چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال هفتم

شاخص ها متغیر (سوال هفتم)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
بسیار ضعیف	152	51.9	51.9	51.9
ضعیف	80	27.3	27.3	79.2
متوسط	44	15.0	15.0	94.2
خوب	14	4.8	4.8	99.0
بسیار خوب	3	1.0	1.0	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

سوال هشتم: میزان رضایت مندی شما از وضعیت « آبخوری های سطح شهر »، چقدر است؟

جدول فراوانی و درصد پاسخ دهندگان مربوط به سوال هشتم

شاخص ها متغیر (سوال هشتم)	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
بسیار ضعیف	219	74.7	74.7	74.7
ضعیف	48	16.4	16.4	91.1
متوسط	18	6.1	6.1	97.3
خوب	6	2.0	2.0	99.3
بسیار خوب	2	.7	.7	100.0
جمع	293	100.0	100.0	

جدول آزمون های مقدماتی تحلیل عوامل (KMO، بارتلت)

شاخص کفایت نمونه گیری (KMO)	۰/۸۸۷
آزمون بارتلت	مجذور کای
	درجه آزادی
	سطح معناداری
	۲۷۹۲/۸۶۲
	۱۹۰
	۰/۰۰۰

تحلیل عاملی آزمون با استفاده از چرخش واریماکس و با حداقل بار عاملی ۰/۳۰ بر روی ۲۰ گویه انجام شد که منجر به دسته بندی ۴ عامل شد. در جدول (۲۶) این عوامل همراه با گویه هایشان نشان داده شده اند. علت قرارگیری هر گویه در هر عامل، ضریب همبستگی آن گویه است که تعیین کننده ی قرارگیری آن در عامل خاص است. در این پژوهش حداقل و حداکثر بار عاملی برای تأیید و قرارگیری گویه در هر عامل داشتن ضریب همبستگی در محدوده ی بین ۰/۳ تا ۱ است.

نتیجه گیری

در شهرهای معاصر فضاهای عمومی شهری به مثابه یکی از اجزای اساسی کالبدی شهر، دارای مفهوم عمومی و اجتماعی بوده، در رفع نیازهای اجتماعی انسانها از اهمیت زیادی برخوردار است. با این حال در کشور ما، فضاهای عمومی شهری دستخوش بی هویتی

، نابسامانی فضایی کالبدی و برنامه ریزی نامناسب هستند و عناصر آنها از جمله مبلمان که تاثیر بسزایی بر کیفیت فضاهای شهری دارند، از شرایط لازم و ویژگی های مورد نیاز کاربران برخوردار نمی باشد. توجه ویژه به میزان رضایتمندی شهروندان، از مهمترین عوامل در ارزیابی میزان موفقیت طرح های برنامه ریزی شهری است. پس از بررسی های علمی و مطالعات میدانی درباره ی مبلمان شهری شهرستان شیروان نقاط ضعفی مشاهده شده که به شرح زیر است:

۱- عدم رعایت فاصله مناسب بین انواع مبلمان، تراکم بیش از حد، عدم وجود بعضی از مبلمان در نقاطی خاص، رها کردن انواع مبلمان در فضا بدون جانمایی، عدم رعایت راحتی در توزیع، مکانیابی و ارگونومی این عناصر، عدم لحاظ شرایط اقلیمی، بی توجهی به عامل رنگ در مبلمان و... از مهمترین مشکلاتی است که مبلمان محدوده مورد مطالعه به آن مبتلا است.

۲- فرسوده بودن مبلمان و کمبود آن

۳- نبود مبلمان مدرن و جدید

بنابراین مبلمان مورد استفاده در یک فضای شهری باید علاوه بر دارا بودن هماهنگی های لازم میان اجزا خود و همچنین نسبت به فضایی که درون آن قرار می گیرند، باید جواب گوی رفتارهایی باشند که درون آن فضا به وقوع می پیوندند و در واقع این مبلمان وظیفه ی ارتقاء کیفیت فضاهای شهری و ایجاد بستری مناسب برای شکل گیری رفتارهای مورد نظر را دارا باشند.

برای داشتن مبلمان و خدمات شهری خوب می توان با سلیقه و طراحی صحیح و هنرمندانه از امکانات محلی و مصالح بومی استفاده کرد. در طراحی مبلمان شهری، باید به نکات ظریف هنری از جمله جنس مصالح، رنگ ها و مسائل اقلیمی توجه ویژه داشته و بهره لازم را برد.

پیشنهادها

- توجه به اقلیم منطقه و هماهنگ ساختن مبلمان با آب و هوا و اقلیم شیروان
- باز سازی و ساماندهی سرویس های بهداشتی و آبخوری ها بخصوص بدنه آنها مثلا استفاده از کاشی های کوچک با رنگ های متنوع و هماهنگ با محیط
- تعویض سطل های زباله موجود با سطل هایی با مصالح و طرح های مناسب تر
- استفاده از نظرات کارشناسان در طراحی، ساخت و مکانیابی مبلمان و توجه به نیازهای و سلیقه شهروندان
- استفاده از پتانسیل بالقوه شهر در صنعت گردشگری و توریسم و افزایش درآمدهای شهرداری جهت تهیه مبلمان نو و مدرن
- رنگ و ویژگی بنیادی محیط است، بنابراین هرگونه طراحی، ساخت و مکانیابی المان های شهری باید با توجه به عامل رنگ صورت گیرد.
- المان های میدان ها باید با نام و هویت میدان سنخیت داشته باشد.
- در هنگام طراحی باید توجه داشت که استفاده از مصالح باید از نظر اقتصادی برای مدیریت شهری

منابع

- ۱- آسیایی، مهدی و قوامی، محمد رضا، (۱۳۸۳)، جغرافیای گردشگری استان خراسان، جلد اول، انتشارات سخن گستر، مشهد.
- ۲- آمار نامه شهر شیروان، ۱۳۹۰
- ۳- آمار نامه استان خراسان شمالی، ۱۳۹۰
- ۴- احمدی، نقی، (۱۳۸۹)، مهندسی تبلیغات محیطی (مهندسی تبلیغات شهری)، انتشارات فراز اندیش سبز، تهران.
- ۵- اداره کل هواشناسی استان خراسان شمالی، ۱۳۹۸
- ۶- الکساندر، کریستوفر، (۱۳۸۱)، معماری و رمز جاودانگی، ترجمه مهرداد قیومی، انتشارات شهید بهشتی.
- ۷- ایزدپناه جهرمی، آیدا، (۱۳۸۳)، کودک، بازی و شهر، انتشارات سازمان شهرداری ها، تهران.
- ۸- باباخانی، ملیحه، (۱۳۸۶)، ارزیابی فضاهای شهری در شهر جدید هشتگرد، دو ماهنامه نگار، شماره ۴۸
- ۹- بحرینی، سیدحسین، (۱۳۷۵)، تحلیل فضاهای شهری، انتشارات دانشگاه تهران

۱۰. بحرینی، سید حسین، (۱۳۸۶)، فرایند طراحی شهری، انتشارات دانشگاه تهران
۱۱. برند، فری، (۱۳۸۳)، طراحی شهری به سوی یک شکل پایدار تر شهر، ترجمه: سید حسین بحرینی، انتشارات شرکت پردازش و برنامه طراحی محیط زیست، شماره ۲۹
۱۲. بیژن راد، محمدرضا، (۱۳۶۹)، بررسی فضای سبز شهر تهران، بخش فرهنگی دفتر مرکز جهاد دانشگاهی
۱۳. چنگیزی، احمد، (۱۳۸۴)، مبلمان شهری در ایران فاقد زیبایی، آسایش ودوام، انتشارات قدس
۱۴. رفعیان، مجتبی، (۱۳۸۴)، فضاهای عمومی شهری، بازنگری و ارزیابی کیفی، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲۳.
۱۵. زارع، شهرام، (۱۳۸۲)، سیستم اطلاعات جغرافیایی ابزاری برای مدیریت اطلاعات در مسائل شهری، مجموعه مقالات همایش مسائل شهرسازی، جلد دوم، دانشکده هنر و معماری دانشگاه شیراز، شیراز.
۱۶. زارع گاریزی، ایمان و پرتوی نژاد، فاطمه، (۱۳۸۵)، رنگ آمیزی مبلمان شهری، اولین همایش ملی مناسب سازی محیط شهری، تهران.
۱۷. زندیه، مهدی، (۱۳۸۵)، نقش مبلمان شهری در هویت و سیمای شهر، اولین همایش بین المللی شهر برتر طرح برتر، سازمان عمران شهرداری همدان.
۱۸. سازمان حفاظت محیط زیست، (۱۳۸۱)، طرح تهیه و تدوین برنامه جامع آلودگی هوای شهر مشهد، مشاور: دانشگاه فردوسی مشهد، ناظر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد.
۱۹. سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات، ۱۳۸۵
۲۰. سازمان هواشناسی استان خراسان شمالی، ۱۳۹۸
۲۱. سازه کیش، (۱۳۷۹)، آبخوری، سازمان زیباسازی شهر تهران
۲۲. سعید نیا، احمد، (۱۳۷۹)، فضای سبز شهری، کتاب سبز شهرداری ها، جلد نهم، انتشارات سازمان شهرداری های کشور، تهران.
۲۳. شجاعی، لیلیا، (۱۳۸۷)، نقش مبلمان شهری در هویت شهر، ماهنامه مسکن شماره ۲۳
۲۴. شکوری، جواد و حیدرزاده، انسیه و پاکدل، پژمان، حکیمی کاخکی، علیرضا، (۱۳۹۲)، راه های رفته و نرفته، مستند فعالیتها و تجربیات شهرداری مشهد (۱۳۹۲-۱۳۸۶)، انتشارات آهنگ قلم، مشهد
۲۵. شکویی، حسین، (۱۳۷۴)، دیدگاه های نو در جغرافیای نو، انتشارات سمت، تهران، جلد اول
۲۶. شکویی، حسین، (۱۳۷۵)، اندیشه های نو در جغرافیا، انتشارات گیتاشناسی
۲۷. شیعه، اسماعیل، (۱۳۷۸)، با شهر و منطقه در ایران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران.
۲۸. صمدی، وفاء، (۱۳۸۸)، تاثیر عناصر بصری بر خوانایی محیط مصنوع، دوماهنامه پیام مهندس
۲۹. قریب، فریدون، (۱۳۸۲)، شبکه ارتباطی در طراحی شهری، انتشارات دانشگاه تهران.
۳۰. لطفی، صدیقه و محمدی، عبدالحمید، (۱۳۹۱)، بررسی ارتباط نمادهای شهری با هویت شهر، مطالعه موردی شهر گنبد کاووس، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، سال دوم، شماره ۲.